

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO SU LIETUVOS KULTŪROS TYRIMŲ INSTITUTU IR EUROPOS HUMANITARINIŲ UNIVERSITETŲ FILOSOFIJOS MOKSLO KRYPTIES MOKSLO DOKTORANTŪROS KOMITETO AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMŲ

2017 m. balandžio 18 d. Nr. SP-10

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), 13.1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2017 m. sausio 5 d. gautą pareiškėjo G. Ž. (toliau – pareiškėjas)¹ skundą dėl Vytauto Didžiojo universiteto (toliau – VDU) su Lietuvos kultūros tyrimų institutu (toliau – LKTI) ir Europos humanitarinių universitetų filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros komiteto (toliau – Komitetas) narių pareiškėjo motyvacinio pokalbio vertinimo, pretenduojant į doktorantūros studijas LKTI ir pareiškėjo, LKTI ir VDU pateiktą medžiagą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas skunde nurodė šias aplinkybes:

Pareiškėjas dalyvavo 2016 m. gruodžio 20 d. vykusiam antrame papildomame konkurse į doktorantūros studijas LKTI. Jo motyvacinis pokalbis buvo įvertintas 6,62 balais. Pareiškėjas įtaria, kad Komiteto nariai, vertindami jo kandidatūrą, nesivadovavo Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų institutu (toliau – LKTI) ir Europos humanitarinių universitetų filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamente nurodytais atrankos kriterijais bei papildomo konkurso į Filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijas LKTI 2016 m. sąlygų ir tvarkos aprašu, nustatančiu motyvacinio pokalbio vertinimo kriterijus, ir galimai tendencingai mažino pareiškėjo motyvacinio pokalbio balą, kad užkirstų keliai pretenduoti į doktorantūros studijas.

Pareiškėjas dalyvavo ir 2015 m. konkurse į doktorantūros studijas. 2015 m. konkurse motyvacinis pokalbis, kurio metu buvo pristatytas identiškas mokslinio tyrimo projektas kaip ir

¹Kontrolieriaus sprendimo tekste „pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu

2016 m. konkurse į doktorantūros studijas, buvo įvertintas 8 balais, o 2016 m. konkurse motyvacinis pokalbis – 6,125 balais.

„<...> 2016 m. spalio 4 d. Komiteto posėdžio metu tas pats projektas buvo įvertintas 6,5 balais. Komiteto posėdžio metu, Komiteto nariai išsakė apgailestavimą dėl pasirinktos tyrimo krypties (nors 2015 m. ji Komiteto nariams atrodė tinkama) ir sutartinai ragino iš „grynosios filosofijos“ pereiti į estetinių tyrimų sritį. <...> papildomam konkursui parengiau mokslinio tyrimo projektą <...> Posėdyje, kaip ir visuose vėliau sekusiuose, atsakiau į visus man užduotus klausimus <...>.

2016 m. lapkričio 17 d. Komiteto posėdyje mano motyvacinis pokalbis įvertintas 6,6 balais <...>, o naujas projektas – 7 balais <...>. Projekto pristatymo metu dauguma dalyvavusių Komiteto narių kalbėjosi tarpusavyje, nesiklausė (sprendžiant iš vėliau užduodamų klausimų) <...>. Šį kartą išgirdau patarimą dar labiau sukonkretinti tyrimo objektą ir tyrimo metodus.

<...> 2016 m. gruodžio 20 d. vykusio Komiteto posėdžio metu, motyvacinis pokalbis, kurio metu pristačiau naują projektą, buvo įvertintas 6,62 balais <...>.²

Pareiškėjas prašo:

„1. Ištirti 2016 12 20 Komiteto posėdžio mano [pareiškėjo]³ motyvacinio pokalbio Komiteto narių vertinimo rezultatus.

2. Išsiaiškinti, ar kas nors iš Komisijos narių specialiai nežemino mano [pareiškėjo] motyvacinio pokalbio įvertinimo balo, norėdamas(-i) įtakoti bendrą motyvacinio pokalbio balą ir tokiu būdu užkirsti kelią mano [pareiškėjo] pretendavimui į LKTI doktorantūros studijas.

3. Ištirti Komiteto narių, žeminusių mano [pareiškėjo] motyvacinio pokalbio balą, motyvus ir įvertinti, ar tokiais savo veiksmais jei nepažeidė pamatinių akademinės etikos nuostatų.

4. Tyrime atsižvelgti į visus 2016 m. vykusius konkursus į Filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijas LKTI bei 2015 m. vykusio konkurso įvertinimus.

5. Įvertinti Komiteto pirmininko bei LKTI direktorės pozicijas, man [pareiškėjui] pateikus apeliacijas ir, jei įmanoma, pateikti jiems rekomendacijas, kaip Komiteto pirmininkui elgtis tokiais atvejais, kai tam tikri Komiteto nariai (galimai) tendencingai mažina motyvacinio pokalbio balą, norėdami įtakoti bendrą balą, ir kaip reikėtų elgtis su (galimai) nukentėjusiu asmeniu.“

Kontrolierius 2017-01-16 raštu Nr. S-20 kreipėsi į VDU, prašydamas pateikti skundo nagrinėjimui reikiamą informaciją:

„1) pateikti Vytauto Didžiojo universiteto kartu su Lietuvos kultūros tyrimų institutu ir Europos humanitariniu universitetu filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamentą;

2) pateikti 2015 m. ir 2016 m. priėmimo į Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų institutu ir Europos humanitariniu universitetu filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūrą sąlygas ir tvarką reglamentuojančius teisės aktus;

3) pateikti Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų institutu ir Europos humanitariniu universitetu filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros komiteto veiklą reglamentuojantį teisės aktą;

4) pateikti teisės aktą, kuriame nustatyti motyvacinio pokalbio vertinimo kriterijai.“

VDU 2017-01-19 raštu Nr. 1-32 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodė, kad „Priėmimas į Vytauto Didžiojo universiteto kartu su Lietuvos kultūros tyrimų institutu bei Europos humanitariniu universitetu filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijas 2015 m. ir 2016 m. vyko vadovaujantis filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijų reglamentu <...> ir atviro konkurso

² Čia ir toliau cituojama kalba netaisyta.

³ Laužtiniuose skliaustuose čia ir toliau pateikta informacija – mūsų.

sąlygomis ir tvarkomis, patvirtintomis filosofijos mokslo krypties doktorantūros Komiteto posėdžiuose, kuriose yra nustatyti motyvacinio pokalbio vertinimo kriterijai. <...>“ ir pridėjo Kontrolieriaus prašytus dokumentus.

Kontrolierius 2017-01-16 raštu Nr. S-21 kreipėsi į LKTI direktorę dr. Jolantą Širkaitę, prašydamas pateikti skundo nagrinėjimui reikiamą informaciją:

1) paaiškinti ir pagrįsti LKTI direktorės dr. Jolantos Širkaitės 2016-12-29 rašte Nr. IS-204 „Dėl apeliacijos“ pateiktą poziciją: „kadangi neturėjote konkurentų pirmajame konkurse ir vis tik nesugebėjote įtikinti visų komisijos narių, kad esate [pasirengęs] studijuoti filosofijos doktorantūroje, kaip galėjote tikėtis, kad jų nuomonė per mėnesį ar du kardinaliai pasikeis?“ (pabraukta mūsų). Nurodyti, kokie komisijos narių įtikinėjimo būdai turimi omenyje. Ar toks įtikinėjimas gali turėti įtakos pretendento į doktorantūrą motyvacinio pokalbio vertinimo rezultatams? Kiek šiuo atveju yra svarbi komisijos narių nuomonė? Kaip tokia nuomonė susijusi su vertinimo kriterijais? Ar ji (nuomonė) gali turėti įtakos motyvacinio pokalbio vertinimo rezultatui?

2) Paaiškinti ir pagrįsti poziciją dėl [pretendento] dalyvavimo trijuose konkursuose į filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros studijas, kuris traktuojamas kaip bereikalingas mokslininkų laiko eikvojimas (LKTI direktorės dr. Jolantos Širkaitės 2016-12-29 raštas Nr. IS-204 „Dėl apeliacijos“);

3) pagrįsti minėtame rašte pateiktą poziciją dėl [pareiškėjui] skirto linkėjimo „galbūt net pasimokyti bendravimo meno“.

LKTI direktorė dr. Jolanta Širkaitė 2017-01-16 raštu Nr. IS-13 „Dėl prašytos informacijos“ paaiškino:

„1) <...> patikslinu, kad atsakydama į [pareiškėjo] man raštu pateiktus klausimus, vadovavausi trijų paskutinių konkursų į filosofijos krypties doktorantūrą posėdžių protokolais ir jų išrašais, paskutiniojo 2016-12-20 konkurso medžiaga bei bendros LKTI filosofijos krypties doktorantūros su VDU ir EHU komiteto narių, dirbančių LKTI apklausa (pati nesu šio komiteto narė ir doktorantūros procese nedalyvauju).

<...> Stojantiesiems į filosofijos doktorantūros studijas yra taikomi konkurso reikalavimai ir atrankos kriterijai, tvirtinami šio komiteto posėdžio nutarimu.

„Komisijos narių įtikinėjimo būdas“ yra vienas iš kriterijų – tai privalomas Komiteto narių (ne kažkokios komisijos) pokalbis su pretendentu, kurio metu Komiteto nariai stojančiajam užduoda klausimus, o pretendento atsakymai padeda susidaryti galutinę nuomonę apie pretendento pasirengimą doktorantūros studijoms. Komiteto narių nuomonė išreiškiama vertinimo balais ir juos lydinčiais komentarais (tai kaip ir egzaminas žodžiu, už kurį rašomas pažymys). Bendras (komisijos narių balų suma) privalomas „praeinamasis“ balas yra 7. Pretendentui nesurinkus 7 balų už pokalbį, jis toliau konkurse nebedalyvauja, kitais žodžiais tariant, pretendento atsakymai į jam užduotus klausimus komiteto narių netenkina (t. y. „neįtikino“, kad jam pakanka žinių ir motyvacijos studijuoti **filosofijos** doktorantūroje).

Tad atsakydama į klausimą dėl Komiteto narių nuomonės svarbumo galiu atsakyti, jog **ji yra svarbiausia**, tam doktorantūros Komitetui yra sukurti, juos tvirtina Lietuvos mokslo taryba. Kalbama ne apie išankstinę Komiteto narių nuomonę, o apie tą, kurią sudaro pretendento atsakymai į jam užduotus klausimus. Pokalbyje dalyvauja visi Komiteto nariai. <...> pretendento atsakymai yra vertinami balais, **būtent atsakymai ar jų nebuvimas turi tiesioginę įtaką pretendento įvertinimui**.

Komiteto narių nuomonė yra nekvestionuojama ir neskundžiama.

2) Jau pirmajame konkurse (2016-10-04) [pareiškėjas] <...> nesugebėjo atsakyti į [jam] pateiktus Komiteto narių klausimus arba [jo] „atsakymai“, t. y. skaitymas iš lapo ir nesugebėjimas pagrįsti būsimos doktorantūros filosofinės prieigos, lėmė neigiamą jos atsakymų įvertinimą. Kadangi pretendentų daugiau nebuvo, nebuvo priimta nė vieno doktoranto <...>. Teko skelbti papildomą konkursą, kuris įvyko 2016-11-17. <...> Pokalbio metu situacija pasikartojė. Nė vienas iš pretendentų už savo atsakymus nesurinko 7 balų. <...> Buvo paskelbtas antras papildomas konkursas (iš viso – trečias). Ir vėl šalia kitų trijų pretendentų dokumentus konkursui pristatė abu jau atmesti kandidatai (doktorantūros nuostatose kol kas nėra draudimo dalyvauti pakartotiniuose konkursuose). Tokiu būdu [pareiškėjas] per pastaruosius tris mėnesius dalyvavo trijuose mano paminėtuose konkursuose <...>, o komiteto nariai – iškilūs Lietuvos ir baltarusių mokslininkai triskart eikvojo laiką toms pačioms problemoms konstatuoti.

3) Palinkėjimas pasimokyti bendravimo meno atsirado ne šiaip sau. Pokalbių metu su Komiteto nariais sulaukiau nusiskundimų dėl arogantiško [pareiškėjo] tono paskutiniojo pokalbio metu. Nesugebėjimas pažvelgti į save savikritiškai, pasimokyti iš klaidų ir daryti išvadas yra ne Komiteto narių kaltė, kurie nepaisant [pareiškėjo] nesėkmių, yra visuotinai pripažinti ir gerbtini asmenys, stovintys 5 laipteliais aukščiau, nei bet kokiais būdais [siekiantis] į filosofijos doktorantūrą įsiveržti, bet dėl kompetencijos trūkumo [atmestas pretendentas]. <...>.“ (pabraukta mūsų) (laužtiniuose skliaustuose pateikta informacija mūsų).

Kontrolierius 2017-01-16 raštu Nr. S-22 kreipėsi į VDU Filosofijos doktorantūros komiteto pirmininką (toliau – Komiteto pirmininkas) D. Jonkų prašydamas:

„1) pateikti [pareiškėjo] pateiktus dokumentus Filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros komitetui, 2015 m. ir 2016 m. pretenduojant į filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūrą (pateiki visų konkursų, kuriuose dalyvavo [pareiškėjas], duomenis);

2) pateikti visų 2015 m. ir 2016 m. vykusių motyvacinį pokalbių su [pareiškėju] protokolus (kartu su garso įrašais, jei tokie buvo daromi), pretenduojant į Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų institutu ir Europos humanitariniu universitetu filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūrą;

3) nurodyti motyvacinio pokalbio vertinimo kriterijus, kuriais 2015 m. ir 2016 m. vadovavosi doktorantūros komitetas, vertindamas pretendentų į filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūrą;

4) nurodyti ir pagrįsti 2015 m. ir 2016 m. vykusių motyvacinį pokalbių su [pareiškėju] galutinių balų sandaras ir skirtumus.“

VDU Filosofijos doktorantūros komiteto pirmininkas D. Jonkus dėl savo atostogų atsakymą ir prašomą informaciją pateikė 2017 m. vasario 13 d. raštu Nr. 1-93 „Dėl informacijos pateikimo“.

Komiteto pirmininkas informavo, kad „<...> priėmimas į Vytauto Didžiojo universiteto kartu su Lietuvos kultūros tyrimų institutu bei Europos humanitariniu universitetu Filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijas 2015 m. ir 2016 m. vyko vadovaujantis Filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijų reglamentu <...> bei atviro konkurso sąlygomis ir tvarkomis, patvirtintomis Filosofijos mokslo krypties doktorantūros Komiteto posėdžiuose. Konkurso sąlygose ir tvarkose yra nustatyti stojimo į doktorantūros studijas motyvacinio pokalbio vertinimo kriterijai.

Filosofijos mokslo doktorantūros Komitetas yra sudarytas iš aukšto tarptautinio lygio mokslinius tyrimus vykdančių mokslininkų, kurie vertina kiekvieno kandidato pasirengimą studijuoti doktorantūroje, yra atsakingi už doktorantūros studijų kokybę ir nėra įgalioti pateikti paaiškinimų dėl savo ekspertinio vertinimo. Pažymime, kad 2015 m. ir 2016 m. vykę motyvaciniai pokalbiai nebuvo įrašinėjami.“

Atlikus VDU, LKTI pateiktos ir nurodytos informacijos, Komiteto pirmininko D. Jonkaus pateiktų dokumentų, kuriuose nurodyti pareiškėjo stojimo į 2015 m. ir 2016 m. doktorantūros studijas aplinkybės, Filosofijos doktorantūros komiteto narių motyvacinių pokalbių įvertinimai, Filosofijos mokslo krypties doktorantūros komiteto protokolų, teisinio reglamentavimo analizę ir atsižvelgiant į pareiškėjo skundžiamus veiksmus, nustatyta:

1. 2015 m. ir 2016 m. stojimo į doktorantūros studijas metu pareiškėjas VDU pateikė:

1.1. filosofijos magistro laipsnio įgijimą patvirtinantį Kauno technologijos universiteto 2014 m. išduotą Magistro diplomą su pagyrimu;

1.2. mokslinių publikacijų sąrašą;

1.3. tris mokslininkų rekomendacijas;

1.4. gyvenimo aprašymą;

1.5. mokslinio tyrimo projektą;

1.6. 2016 m. prašymus leisti dalyvauti konkurse stojant į Filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijas;

1.7. kitus duomenis.

Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų institutu ir Europos humanitariniu universitetu Filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamento, patvirtinto Vytauto Didžiojo universiteto Senato 2011 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 5-25, (toliau – Filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamentas) 32 punkte nustatyti stojančiojo į doktorantūrą atrankos kriterijai:

„32.1. publikacijos, įvertintos taškais pagal galiojančią Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtintą mokslinės produkcijos vertinimo metodiką;

32.2. stojančiojo studijų magistrantūroje ar vienpakopėse aukštosiose studijose įvertinimų ir baigiamojo darbo įvertinimo vidurkis;

32.3. užsienio kalbų mokėjimas;

32.4. mokslinės kvalifikacijos, mokslinių publikacijų ir mokslinės patirties atitiktis kiekvienai pasirinktai tematikai;

32.5. mokslinio tyrimo projektas;

32.6. motyvacinis pokalbis;

32.7. kiti Komiteto protokolu patvirtinti kriterijai.

Filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamento 33 punkte nustatyta, kad „Atrankos kriterijai, jų svorio koeficientai ir konkursinio balo skaičiavimas Komiteto protokolu tvirtinami kiekvienais mokslo metais.“ Filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamento 34 punkte nustatyta „Vadovaudamasis atrankos kriterijais, Komitetas įvertina pretendentes balais ir sudaro prioritetines eiles Doktorantūros institucijų tematikoms pagal aukščiausią konkursinį balą.<...>“.

Atviro konkurso į filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijas 2015 metais sąlygose ir tvarkoje, patvirtintoje Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų institutu, Europos humanitariniu universitetu Filosofijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2015 m. gegužės 26 d. posėdžio nutarimu Nr. 3 (toliau – 2015 m. sąlygos ir tvarka), Atviro konkurso į filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijas 2016 metais sąlygose ir tvarkoje, patvirtintoje Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų institutu, Europos humanitariniu universitetu Filosofijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2016 m. gegužės 31 d. posėdžio nutarimu Nr. 3 (toliau – 2016 m. sąlygos ir tvarka), Atviro papildomo konkurso į filosofijos mokslo krypties doktorantūros

studijas Lietuvos kultūros tyrimų institute 2016 metais sąlygose ir tvarkoje, patvirtintoje Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų institutu, Europos humanitariniu universitetu Filosofijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2016 m. gruodžio mėn. 7 d. posėdžio nutarimu Nr. 12 (toliau – 2016 m. papildomo konkurso sąlygos ir tvarka) nustatyti atrankos kriterijai: 4.1. Mokslinės publikacijos. 4.2. Mokslinio tyrimo projektas. 4.3. Diplomo pažymių vidurkis. 4.4. Motyvacinis pokalbis.

Visų minėtų atrankos kriterijų vertinimo apimtis: **mokslinės publikacijos** vertinamos „<...> taškais pagal galiojančią Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtintą mokslinės produkcijos vertinimo metodiką. <...>“; **mokslinis tyrimo projektas** „<...> rengiamas pagal Komiteto nustatytus reikalavimus <...>. Projektą vertina du Komiteto paskirti recenzentai. Galutinį balą sudaro abiejų recenzentų vertinimų vidurkis dešimtbalėje vertinimo sistemoje.“; **diplomo pažymių vidurkis** – „Skaičiuojamas magistro arba jam prilyginto diplomo priedo / priedėlio bendras, t. y. studijų dalykų ir baigiamojo darbo, pažymių aritmetini vidurkis.“; **motyvacinio pokalbio** „<...> metu vertinama pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje, mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai, mokslininkų rekomendacijos, užsienio kalbų mokėjimas ir kt. Motyvacinio pokalbio galutinį balą sudaro Komiteto narių vertinimų vidurkis dešimtbalėje vertinimo sistemoje. Į doktorantūros studijas gali pretenduoti tik tie stojantieji, kurių motyvacinio pokalbio galutinis balas yra ne mažesnis kaip 7 balai.“

Įvertinus anksčiau pateiktą kriterijų apimtį ir vertinant pretendentų galimybes studijuoti doktorantūroje, matyti, kad motyvacinio pokalbio kriterijus yra mažiausiai aiškus. Motyvacinio pokalbio metu vertinama: 1) pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje; 2) mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai; 3) mokslininkų rekomendacijos; 4) užsienio kalbų mokėjimas ir kt. (toliau – motyvacinio pokalbio aplinkybės), tačiau balo, skiriamo už motyvacinio pokalbio aplinkybes, sandara vidaus dokumentuose nėra nustatyta.

Nagrinėjamu atveju atkreiptinas dėmesys į Komiteto narių motyvacinių pokalbių, vykdytų 2015 m. ir 2016 m., įvertinimus, t. y. balų dydžius, ir įvertinimų pagrindimus pareiškėjo atžvilgiu.

Iš Komiteto narių **2015-09-14 motyvacinių pokalbių įvertinimų lentelėse** pateiktų pagrindimų (komentarų) matyti, kad kiekvieno Komiteto nario motyvacinio pokalbio įvertinimas grindžiamas vadovaujantis skirtingomis motyvacinio pokalbio aplinkybėmis, o įvertinimo pagrindimo ir balo dydžio santykis lieka neaiškus. Komiteto nario Nr. 1 įvertinimas – 8 balai, įvertinimo pagrindimas: „[pretendentas] gana aiškiai suvokia tyrimo objektą ir kontekstą. Tačiau trūksta išsamumo ir pagrįstumo.“ Komiteto nario Nr. 2 įvertinimas – 9 balai, įvertinimo pagrindimas: „Projektas išsamus. [Susipažinęs] su [...] fenomenologija. Labai platu.“ Komiteto nario Nr. 3 įvertinimas – 8 balai, įvertinimo pagrindimas: „8 (aštuoni) stigo aiškaus disertacijos problemos lauko formulavimo.“ Komiteto nario Nr. 4 įvertinimas – 7 balai, įvertinimo pagrindimas: „Įdomi tema, bet pasiruošimas silpnas.“ *Pažymėtina, kad Komiteto narių motyvacinių pokalbių įvertinimų pagrindimuose neatsispindi Komiteto narių atliktas visų motyvacinio pokalbio aplinkybių, t. y. 1) pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje; 2) mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai; 3) mokslininkų rekomendacijos; 4) užsienio kalbų mokėjimas ir kt., vertinimas.*

Komiteto narių 2016-10-04 motyvacinių pokalbių įvertinimų lentelėse taip pat stinga įvertinimo pagrindimo ir balo dydžio santykio aiškumo. Komiteto nario Nr. 1 įvertinimas – 7,

įvertinimo pagrindimas: „[Prendentas] į doktorantūrą nepagrįstai pasineria į perdėm spekuliatyvią [jo] prigimčiai ir <...> svetimą problematiką. Man atrodo, kad pagal savo interesus turėjo daugiau dėmesio skirti estetinei problematikai“. Komiteto narių Nr. 2 ir Nr. 3 įvertinimai po 6 balus, įvertinimų pagrindimų nėra. Komiteto nario Nr. 4 įvertinimas – 6 balai, įvertinimo pagrindimas: „Silpnai orientuojasi problematikoje ir [...] kontekstuose. Nesugeba artikuliuoti savo analitinės prieigos.“ Komiteto nario Nr. 5 įvertinimas – 6 balai, įvertinimo pagrindimas: „Sunkiai artikuliuoja pagrindines tyrimo temas, negali įvardinti tyrimo problemų filosofiniais terminais. Nepaaiškino, kaip atskiria fenomenologinę ir postfenomenologinę [...] raišką.“ Komiteto nario Nr. 6 įvertinimas – 5 balai, įvertinimo pagrindimas: „Projektas pristatytas prastai. Blogai orientuojasi tematikoje Siūlau nepriimti“. Komiteto nario Nr. 7 įvertinimas – 5 balai, įvertinimo pagrindimas: „Tyrinėja [...] fenomenologiją siejant su [...] Ketina [...]. Nežino sąvokų, labai silpnai atsako į klausimus“. Komiteto nario Nr. 8 įvertinimas – 8 balai, įvertinimo pagrindimas: „Pristatymas pernelyg abstraktus, nepakankamai turiningas. Stokoja akademinio įdirbio.“ *Pažymėtina, kad Komiteto narių motyvacinių pokalbių įvertinimų pagrindimuose neatsispindi Komiteto narių atliktas visų motyvacinio pokalbio aplinkybių, t. y. 1) pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje; 2) mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai; 3) mokslininkų rekomendacijos; 4) užsienio kalbų mokėjimas ir kt., vertinimas.*

Komiteto narių 2016-11-17 motyvacinių pokalbių įvertinimų lentelėse taip pat stinga įvertinimo pagrindimo ir balo dydžio santykio aiškumo. Komiteto nario Nr. 1 įvertinimas – 6 balai, įvertinimo pagrindimas: „[Prendentas] kalba labai abstrakčiai, menkai geba apibrėžti konkrečius fenomenus. Sunkiai suformuluoja filosofines problemas. Komiteto nario Nr. 2 įvertinimas – 5 balai, įvertinimo pagrindimas: „Silpnai argumentuotas pristatymas.“ Komiteto nario Nr. 3 įvertinimas – 7 balai, įvertinimo pagrindimas: „Perdėm abstrakčiai formuluoja, neparodo fenomenų specifikos, [...]“. Komiteto nario Nr. 4 įvertinimas – 8 balai, įvertinimo pagrindimas: „Manau, kad perdėm abstrakčiai pristatinėjo savo projektą, rašant disertaciją [...] iš esmės [...] tyrimo objektą“. Komiteto nario Nr. 5 įvertinimas – 7 balai, įvertinimo pagrindimas: „[Prendento] motyvacijos laipsnis minimalus.“ *Pažymėtina, kad Komiteto narių motyvacinių pokalbių įvertinimų pagrindimuose neatsispindi Komiteto narių atliktas visų motyvacinio pokalbio aplinkybių, t. y. 1) pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje; 2) mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai; 3) mokslininkų rekomendacijos; 4) užsienio kalbų mokėjimas ir kt., vertinimas.*

Komiteto narių 2016-12-20 motyvacinių pokalbių įvertinimų lentelėse taip pat stinga įvertinimo pagrindimo ir balo dydžio santykio aiškumo. Komiteto nario Nr. 1 įvertinimas – 4 balai, įvertinimo pagrindimas: „Silpnokas pristatymas.“ Komiteto nario Nr. 2 įvertinimas – 2 balai, įvertinimo pagrindimas: „[Prendento] motyvacinius pokalbius įvertinau neigiamai [...] Mano nuomonė nepasikeitė. Dalyvavimą konkurse triskart iš eilės kelių mėnesių laikotarpyje laikau neetišku.“ Komiteto nario Nr. 3 įvertinimas – 8 balai, įvertinimo pagrindimas: „Nėra aiškaus supratimo apie filosofinę prieigą prie tyrimo [objekto]“ (vertimas iš rusų k. – mūsų). Komiteto nario Nr. 4 įvertinimas – 10 balų, įvertinimo pagrindimas: „Labai kvalifikuotas žmogus, tiesiog puikiai atsakinėja į visus klausimus <...>.“ Komiteto nario Nr. 5 įvertinimas – 9 balai, įvertinimo pagrindimas: „Doktorantūros [prendento] prisistatymas palieka gerą įspūdį, bet pernelyg akcentuojama sociologinė prieiga, trūksta filosofinio pagrindimo.“ Komiteto nario Nr. 6 įvertinimas – 4 balai, įvertinimo pagrindimas: „[Prendentas nepajėgus] suformuluoti tyrimo problemos filosofiniais terminais. Mechaniskai kartoja savo referatą.“ Komiteto nario Nr. 7 įvertinimas – 9

balai, įvertinimo pagrindimas: „Tyrejas gerai pasiruošęs, lengvai atsakinėja. Svarbu patikslinti tyrimą filosofiniu požiūriu.“ (vertimas iš rusų k. – mūsų). Komiteto nario Nr. 8 įvertinimas – 7 balai, įvertinimo pagrindimas: „<...> [Pretendentas] pristato savo temą jau trečią kartą ir jau spėjo „Išmokti“ kalbėti tai, ko laukia komisija pristato estetinę žiūrą, kritikuoja meno sociologiją ...lyg nebuvo nieko prieš tai ...Didelė komisija renkasi trečią kartą klausyti kandidato, kurį jau du kartus atmetė... ketvirtą kartą dar geriau papasakotų. Tai nėra sąžininga kitų stojančiųjų atžvilgiu. Vis dėlto reglamentas nepažeistas. Vis dėlto ir dabar labai netiksliai kalba apie [...] fenomenologiją ir neatsako į klausimą apie [...] fenomenologinę [...] teoriją, o turėjo laiko pasidomėti.“ Komiteto nario Nr. 9 įvertinimas – 8 balai, įvertinimo pagrindimas: „Atsakymo metu atrodė kur kas prasčiau: nes su Donskio knyga dar nėra susipažinęs, Žižeką komentavo labai silpnai, negalėjo išskleisti pakankamos filosofinės perspektyvos, o nuorodos į Foucault liko nepaaiškintos. Ką turi omenyje apie fenomenologiją – negaliu suprasti. Kitos nuorodos į kitus filosofus – neaiškios. Gal būt tai viešo kalbėjimo problemos.“ Komiteto nario Nr. 10 įvertinimas – 6 balai, įvertinimo pagrindimas: „Gana silpnas pristatymas. Nežino tyrinėjimų tradicijos. Nieko negali pasakyti nei apie alcheminę, nei apie hermetinę tradiciją ir kalba apie Blaką labai silpnai.“ Komiteto nario Nr. 11 įvertinimas – 10 balų, įvertinimo pagrindimas: „Kolnai –būseną, būklė, Kolnai – išskiria 4 tipus šleikštulio. Į visus klausimus nebloggeris atsako, kompetentingas.“ Komiteto nario Nr. 12 įvertinimas – 8 balai, įvertinimo pagrindimas: „Lankėsi Japonijoje. Labai [patyręs] ir puikiai suvokia ką kalba apie Japonijos patirtis. Vis dėlto kur kas blogiau skamba jos filosofinis pasakojimas. Kalba kaip kultūros [istorikas], ne kaip [filosofas]. Kur filosofija? Kokius filosofus kaip šaltinius nagrinės? Labai platus požiūris? Negali aiškiai suformuluoti filosofinės problemos ir filosofinio klausimo.“ *Komiteto narių motyvacinų pokalbių įvertinimų pagrindimuose neatsispindi Komiteto narių atliktas visų motyvacinio pokalbio aplinkybių, t. y. 1) pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje; 2) mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai; 3) mokslininkų rekomendacijos; 4) užsienio kalbų mokėjimas ir kt., vertinimas.*

Pažymėtina, kad anksčiau pateiktuose Komiteto narių motyvacinų pokalbių įvertinimų pagrindimuose neatsispindi Komiteto narių atliktas motyvacinio pokalbio aplinkybių vertinimas. Atitinkamai neaiškus, nes motyvacinio pokalbio aplinkybėmis nepagrindžiamas kiekvieno Komiteto nario skirtas balas už pareiškėjo motyvacinį pokalbį.

Viena vertus, iš Komiteto pirmininko nuorodos, kad „<...> priėmimas į <...> Filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijas 2015 m. ir 2016 m. vyko vadovaujantis Filosofijos mokslo krypties doktorantūros studijų reglamentu <...> bei atviro konkurso sąlygomis ir tvarkomis <...>. Konkurso sąlygose ir tvarkose yra nustatyti stojimo į doktorantūros studijas motyvacinio pokalbio vertinimo kriterijai. Filosofijos mokslo doktorantūros Komitetas yra sudarytas iš aukšto tarptautinio lygio mokslinius tyrimus vykdančių mokslininkų, kurie vertina kiekvieno kandidato pasirengimą studijuoti doktorantūroje, yra atsakingi už doktorantūros studijų kokybę ir nėra įgalinti pateikti paaiškinimų dėl savo ekspertinio vertinimo. <...>“ matyti, kad, kaip nurodo Komiteto pirmininkas, Komiteto nariai vadovaujasi motyvacinio pokalbio vertinimo kriterijais, tačiau vertina tik vieną iš motyvacinio pokalbio aplinkybių – kandidato pasirengimą studijuoti doktorantūroje (pabraukta mūsų).

Kita vertus, LKTI direktorė dr. Jolanta Širkaitė nurodo, kad „<...> atsakydama į [pareiškėjo] man raštu pateiktus klausimus, vadovavausi trijų paskutinių konkursų į filosofijos krypties doktorantūrą posėdžių protokolais ir jų išrašais, paskutiniojo 2016-12-20 konkurso medžiaga bei bendros LKTI filosofijos krypties doktorantūros su VDU ir EHU komiteto narių, dirbančių LKTI

apklausa (pati nesu šio komiteto narė ir doktorantūros procese nedalyvauju). <...> „Komisijos narių įtikinėjimo būdas“ yra vienas iš kriterijų – tai privalomas Komiteto narių (ne kažkokios komisijos) pokalbis su pretendentu, kurio metu Komiteto nariai stojančiajam užduoda klausimus, o pretendento atsakymai padeda susidaryti galutinę nuomonę apie pretendento pasirengimą doktorantūros studijoms. Komiteto narių nuomonė išreiškiama vertinimo balais ir juos lydinčiais komentarais (tai kaip ir egzaminas žodžiu, už kurį rašomas pažymys). <...> pretendento atsakymai yra vertinami balais, **būtent atsakymai ar jų nebuvimas turi tiesioginę įtaką pretendento įvertinimui.**“ (pabraukta mūsų).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, neaišku, kokiais Komiteto pirmininko minėtais motyvacinio pokalbio kriterijais vadovaudamasis kiekvienas Komiteto narys įvertina motyvacinio pokalbio kriterijų, apimančių pretendento pasirengimo ir motyvacijos studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje, mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitikties pasirinktai tematikai, mokslininkų rekomendacijų, užsienio kalbų mokėjimo ir kt. aplinkybes ir atitinkamai nustato balo dydį.

Be to, 2015 m. ir 2016 m. sąlygose ir tvarkose ir 2016 m. papildomo konkurso sąlygose ir tvarkoje galiojančia nuostata, kad „<...> Į doktorantūros studijas gali pretenduoti tik tie stojantieji, kurių motyvacinio pokalbio galutinis balas yra ne mažesnis kaip 7 balai.“, nors Filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamento 34 punkte nustatyta, kad „Vadovaudamasis atrankos kriterijais, Komitetas įvertina pretendentus balais ir sudaro prioritetines eiles Doktorantūros institucijų tematikoms pagal aukščiausią konkursinį balą.<...>“, apribojama pretendentų teisė dalyvauti atrankoje į doktorantūros studijas ir būti įvertintiems pagal visus Filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamento 32 punkte nustatytus atrankos kriterijus, kai pretendentų motyvacinis pokalbis įvertinamas mažiau kaip 7 balais, taip pat apribojama Komiteto narių teisė įvertinti pretendentus pagal visus Filosofijos mokslo krypties mokslo doktorantūros reglamento 32 punkte nustatytus atrankos kriterijus (pabraukta mūsų).

Komiteto narių motyvacinio pokalbio vertinimo procedūra, kai motyvacinio pokalbio balo skaičiavimas, atsižvelgiant į motyvacinio pokalbio aplinkybes, nėra nustatytas, ir teisinis reglamentavimas, kai pretendento teisę dalyvauti atrankoje į doktorantūros studijas lemia vienas iš atrankos kriterijų – motyvacinis pokalbis, kitų atrankos kriterijų net nevertinant ir neatsižvelgiant į tai, kad pagal kitus kriterijus pretendento įvertinimai būtų labai geri, yra ydinga, įgyvendinant objektyvumo, skaidrumo, lygių teisių dalyvauti konkurseose ir sąžiningos konkurencijos principus, ir suponuojanti nepagrįstų ir neobjektyvių Komiteto narių sprendimų priėmimą.

Filosofijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto darbo reglamento (patvirtintas Vytauto Didžiojo universiteto su Lietuvos kultūros tyrimų universitetu, Europos humanitariniu universitetu Filosofijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 15 d. posėdyje (protokolo Nr. 4, priedas Nr. 1) (toliau – Doktorantūros komiteto darbo reglamentas) 5 punkte nustatyti Komiteto nariams privalomi etikos principai. „Objektyvumo: objektyviai priimti sprendimus, sąžiningai siekti vertinimo tikslų, remiantis faktais, tikslia informacija bei savo kompetencija; <...> konfidencialumo: visą informaciją (posėdžiuose nagrinėjamus klausimus bei kitų Komiteto narių išsakomas nuomones, pateiktus dokumentus) naudoti tik vertinimo tikslams ir neatskleisti kitais tikslais; <...>“.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kad pareiškėjo motyvacinio pokalbio įvertinimai ir įvertinimų pagrindimai atsispindi anksčiau nurodytose motyvacinių pokalbių įvertinimų lentelėse, kad, kaip nustatyta 2015 m. ir 2016 m. sąlygose ir tvarkose ir 2016 m. papildomo konkurso sąlygose ir tvarkoje, motyvacinio pokalbio metu vertinama pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje, mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai, mokslininkų rekomendacijos, užsienio kalbų mokėjimas ir kt., tačiau motyvacinių pokalbių įvertinimų lentelėse nenurodyti duomenys, patvirtinantys visų motyvaciniame pokalbyje vertintinų motyvacinio pokalbio aplinkybių įvertinimą, o buvo vertinami pareiškėjo asmeninės savybės, elgesys projekto pristatymo metu, dažnas dalyvavimas konkursuose į doktorantūros studijas ir mokslinės patirties fragmentai, nors Komiteto narių pateikti įvertinimai (balai) už pareiškėjo motyvacinius pokalbius, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjo motyvacinis pokalbis buvo įvertintas, nesivadovaujant 2015 m. ir 2016 m. sąlygose ir tvarkose ir 2016 m. papildomo konkurso sąlygose ir tvarkoje nustatytu motyvacinio pokalbio kriterijumi.

Pažymėtina, kad konkurso į doktorantūros studijas organizavimo ir vykdymo procedūra, be viešumo principo, sietina su įstatymo viršenybės, atsakomybės ir atskaitomybės visuomenei, lygių teisių dalyvauti konkursuose, sąžiningos konkurencijos, objektyvumo, teisingumo ir skaidrumo principais. Mokslo ir studijų institucija organizuodama konkursus turi užtikrinti šių principų įgyvendinimą.

Kontrolierius savo veikloje vadovaujasi tik įstatymais ir savo veiklą grindžia teisėtumo, teisingumo, nešališkumo ir kitais principais, o Komiteto narių vertinimo rezultatus vertina objektyvumo, teisingumo, skaidrumo ir pagrįstumo požiūriu.

Komiteto narių kompetencija, kvalifikacija pati savaime nenulemia objektyvių ir pagrįstų įvertinimų. Komiteto narių statusas ir konkurso į doktorantūros studijas organizavimo ir vykdymo procedūros suponuoja pareigą Komiteto nariams savo veikloje vadovautis akademinės etikos principais, įtvirtintais akademinės etikos kodekse, bei kriterijais ir reikalavimais, įtvirtintais teisės aktuose. Nagrinėjamu atveju Komiteto nariai, vertindami motyvacinius pokalbius, privalo įvertinti visas motyvacinio pokalbio aplinkybes, t. y. 1) pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje; 2) mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai; 3) mokslininkų rekomendacijos; 4) užsienio kalbų mokėjimas ir kt. Tik teisės aktų nuostatomis pagrįstas, kompetentingas, objektyvus, teisingas ir skaidrus pretendentų vertinimas suponuoja pagrįstus, objektyvius, teisingus ir skaidrius vertinimo rezultatus ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo preambulėje apibrėžtos mokslo ir studijų misijos „<...> tenkinti prigimtinį pažinimo troškimą. Lietuvos mokslo ir studijų politika laiduoja mokslo ir studijų kokybę, <...> sąlygas geriausiems dirbti mokslinį darbą, siekti mokslinio ir kūrybinio tobulėjimo <...>“ užtikrinimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir įvertinus teisinio reglamentavimo ir atrankos kriterijų taikymo santykį ir tai, kad, vadovaujantis 2015 m. ir 2016 m. sąlygose ir tvarkose ir 2016 m. papildomo konkurso sąlygose ir tvarkoje nustatytu motyvacinio pokalbio kriterijumi, motyvacinio pokalbio metu vertinama pretendentų pasirengimas ir motyvacija studijuoti atitinkamos mokslo krypties doktorantūroje, mokslinių publikacijų, mokslinės veiklos bei mokslinės patirties atitiktis pasirinktai tematikai, mokslininkų rekomendacijos, užsienio kalbų mokėjimas ir kt., nors, kaip matyti iš Komiteto narių įvertinimų motyvacinių pokalbių įvertinimų lentelių, visos

motyvaciniam pokalbyje vertintinos motyvacinio pokalbio aplinkybės nebuvo įvertintos, konstatuotina, kad Komiteto nariai nesilaikė 2015 m. ir 2016 m. sąlygose ir tvarkose ir 2016 m. papildomo konkurso sąlygose ir tvarkoje nustatyto motyvacinio pokalbio kriterijaus ir savo veikloje nesilaikė Doktorantūros komiteto darbo reglamento 5 punkte nustatyto objektyvumo principo ir lygių teisių dalyvauti konkursuose, sąžiningos konkurencijos principų.

Pažymėtina, kad LKTI direktorės dr. Jolantos Širkaitės 2017-01-16 rašte Nr. IS-13 „Dėl prašytos informacijos“ išreikšti pareiškėjo elgesio, jam dalyvaujant konkursuose į doktorantūros studijas, vertinimai yra nekorektiški, nepagarbūs ir žeidžiantys pareiškėją. Atkreiptinas dėmesys į LKTI Akademinės etikos kodekso 1.1 punktą, kuriame, be kita ko, nustatytas vienos iš pagrindinių akademinės vertybių – pagarbos kiekvienam bendruomenės nariui – užtikrinimas.

Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad LKTI direktorei dr. Jolantai Širkaitei, nesant Komiteto nare, buvo atskleisti anksčiau minėti duomenys apie pareiškėjo motyvacinių pokalbių vertinimus Komitete (trijų paskutinių konkursų į filosofijos krypties doktorantūrą posėdžių protokolai ir jų išrašai, paskutiniojo 2016-12-20 konkurso medžiaga bei bendros LKTI filosofijos krypties doktorantūros su VDU ir EHU komiteto narių, dirbančių LKTI apklausa), nors Doktorantūros komiteto darbo reglamentas 5 punkte nustatytas Komiteto nariams vienas iš privalomų etikos principų – konfidencialumo: „<...> visą informaciją (posėdžiuose nagrinėjamus klausimus bei kitų Komiteto narių išsakomas nuomones, pateiktus dokumentus) naudoti tik vertinimo tikslams ir neatskleisti kitais tikslais; <...>“.

Kontrolierius, įvertinęs pareiškėjo, VDU, LKTI, Komiteto pirmininko pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 punktu,

n u s p r e n d ė:

Informuoti pareiškėją, Vytauto Didžiojo universitetą, Lietuvos kultūros tyrimų institutą, Europos humanitarinį universitetą ir Švietimo ir mokslo ministeriją apie Komiteto narių padarytus akademinės etikos ir procedūrų pažeidimus.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

Vigilijus Sadauskas